de kleine nete

Aanleiding voor het ‘natuurinrichtingsproject’ in het gebied Graafweide-Schupleer

Christophe Vandevoort
Departement Omgeving

Gebiedsontwikkeling de vallei van de Kleine Nete

- **Coördinatieopdracht gouverneur Berx (2012)**

  Interbestuurlijke samenwerking tussen gemeenten, provincie en Vlaamse overheid en partnerorganisaties om ruimtelijke opgaves voor de vallei in samenhang aan te pakken

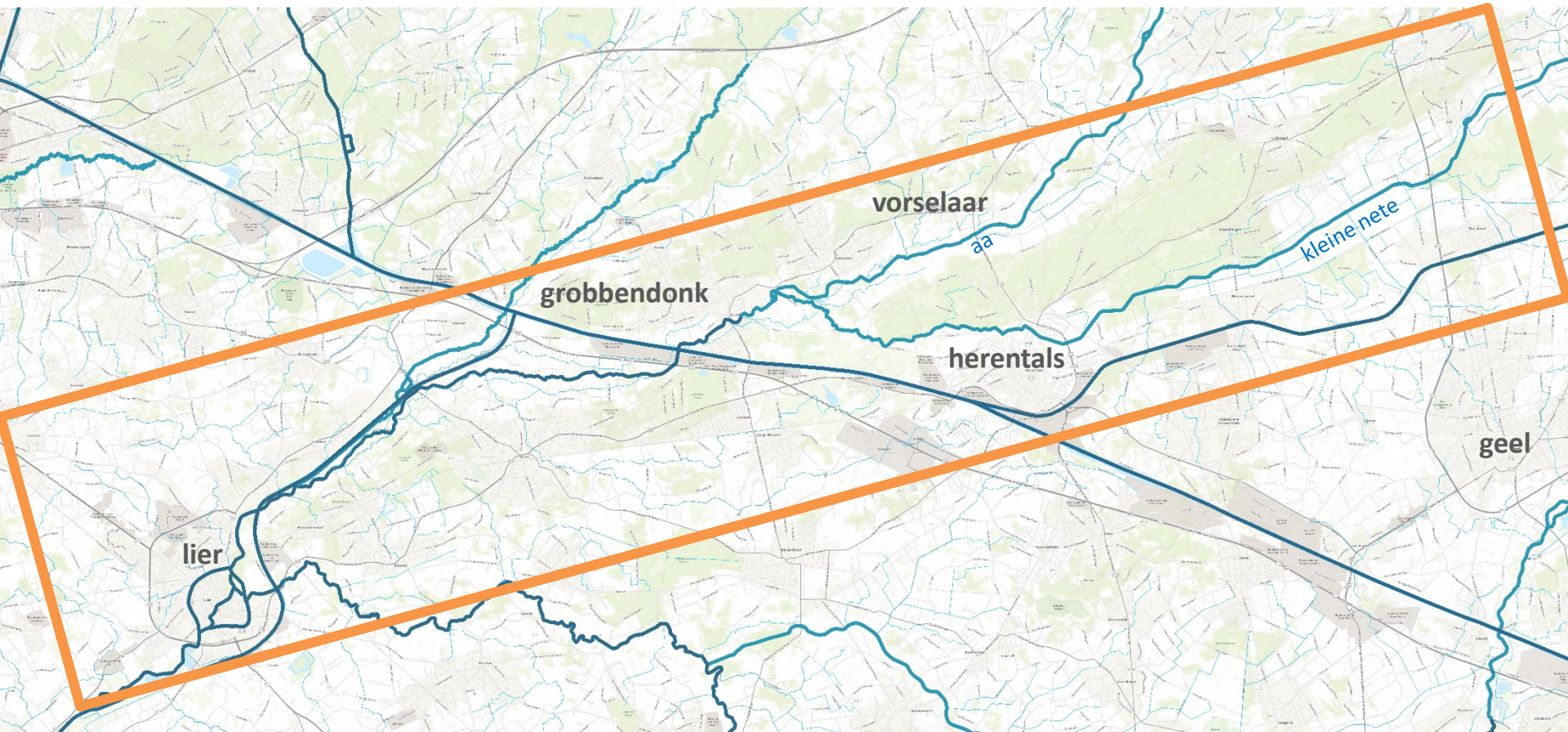

Gebiedsontwikkeling de vallei van de Kleine Nete

- **Graafweide-Schupleer**

  Ruimtelijke opgaves geïntegreerd aanpakken als <u>hefboomproject</u> binnen een strategisch project voor de vallei van de Kleine Nete en <u>gebundelde inzet van instrumenten en middelen</u> van verschillende partners

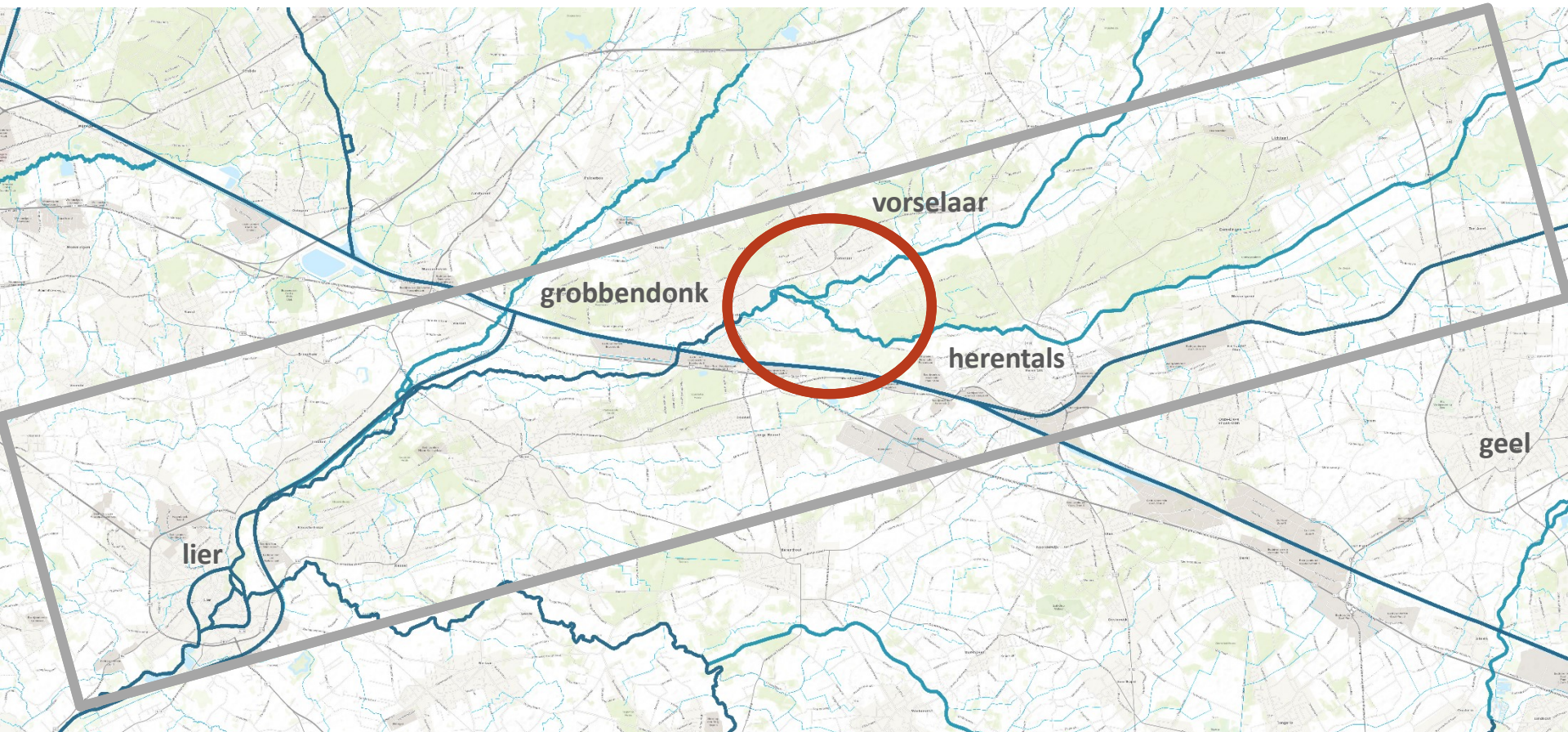

Historiek van het project

1997

- **Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (1997)**

  Opdracht tot afbakenen gebieden natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS)

2007

- **Opmaak gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos regio Neteland (2005-2007)**

  Participatief proces met gemeenten en middenveldorganisaties

2011

- **Opmaak 1ste voorontwerp RUP Vallei van Kleine Nete en Aa (2011)**

  Onvoldoende lokaal draagvlak voor natuurbestemmingen en AOG Grobbendonk

Ruimtelijke visie 2007

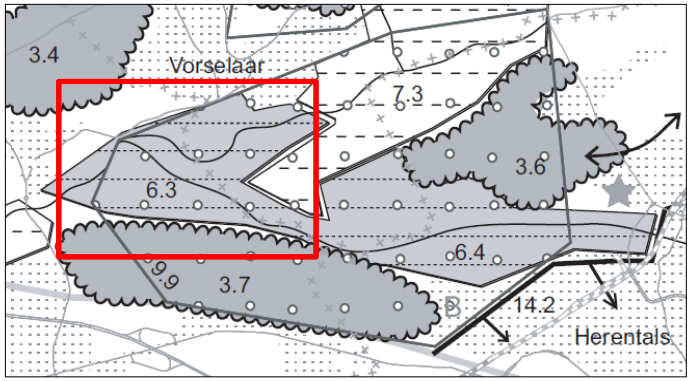

1ste voorontwerp RUP 2011

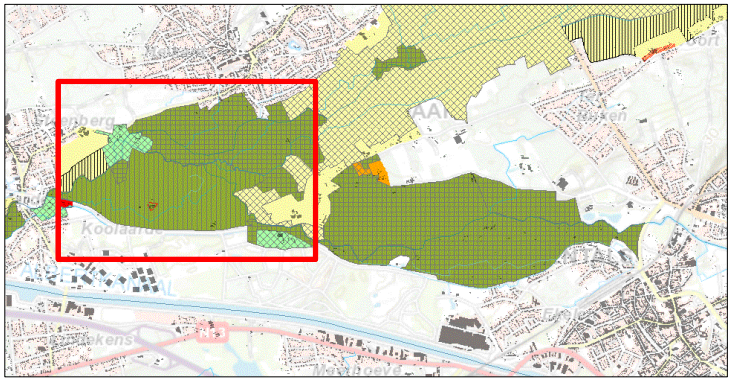

Historiek van het project

2012

- **Tussentijdse beslissing Vlaamse Regering 20 juli 2012**
  - Goedkeuren kleiner alternatief voor AOG Grobbendonk minder impact op landbouw
  - Principiële beslissing over ‘kleinere’ oppervlakte natuur in Natura 2000-gebied Graafweide-Schupleer: realiseren van natte natuurkern van ca. 150 ha + uitwerken realisatietraject met flankerend beleid parallel aan RUP
  - Coördinatieopdracht gouverneur Berx (2012) om verschillende plannen en projecten op elkaar af te stemmen > oprichting opvolgingscommissie Kleine Nete

Historiek van het project

2013

2014

- **Gebiedsgericht proces Graafweide-Schupleer**
  - Gebiedsgericht overleg (workshops) met lokale actoren over scenario's voor natuurkern van 150 ha (2013)
  - Principiële goedkeuring eerste '<u>voorkeurscenario</u>' door Vlaamse Regering op 4 april 2014 en opdracht vervolgtraject:
    - Opmaak plan van aanpak realisatie + flankerend beleid
    - Opmaak ecohydrologische studie
    - Start verwervingen op vrijwillige basis

Historiek van het project

2015

- **Ecohydrologische studie (2015-2017)**
  - Evaluatie geschiktheid/potentie van percelen voor ontwikkeling van de te realiseren habitats.
- **PDPO-project 'Vallei in verandering' (2015-2017)**
  - Begeleidingstraject landbouwers met opmaak individuele bedrijfsrapporten en doorrekening impact natuurontwikkeling op bedrijfsvoering + verkennen kansen voor heroriëntatie/aanpassing in wijzigende ruimtelijke context

Historiek van het project

2016

- **Intentieverklaring ‘toekomstproject vallei Kleine Nete’ (2015) + werkateliers en opmaak Kansenrapport (2016)**

2017

- **‘Graafweide-Schupleer’ als hefboomproject in strategisch project Veerkracht in de vallei van de Kleine Nete (2017)**

Historiek van het project

2018

- **Ontwerpend onderzoek ‘inrichtingsvisie’ Graafweide-Schupleer (2018)**
  - Verkennen kansen voor gebiedsontwikkeling en inrichting via ontwerpend onderzoek
  - Onderbouwing vraag tot inzet instrument ‘natuurinrichting’

2019

- **Vlaamse regering keurt ‘plan van aanpak’ Graafweide-Schupleer goed op 25 januari 2019**
  - Goedkeuring bijgestuurd voorkeursscenario
  - Beslissing om instrument natuurinrichting parallel aan opmaak gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan in te zetten
- **Goedkeuring startnota RUP Vallei van de Kleine Nete en Aa door Vlaamse Regering op 15 maart 2019**
  - Voorkeursscenario als onderdeel van het voorgenomen plan
  - Publieke consultatie startnota mei-juni 2019
- **Beslissing minister instellen natuurinrichtingsproject op 16 april 2019**

Voorkeursscenario Graafweide-Schupleer (BVR 25.01.2019)

> Waar 150 ha natuurontwikkeling?

> Bestemmingen opnemen in RUP Vallei van Kleine Nete en Aa

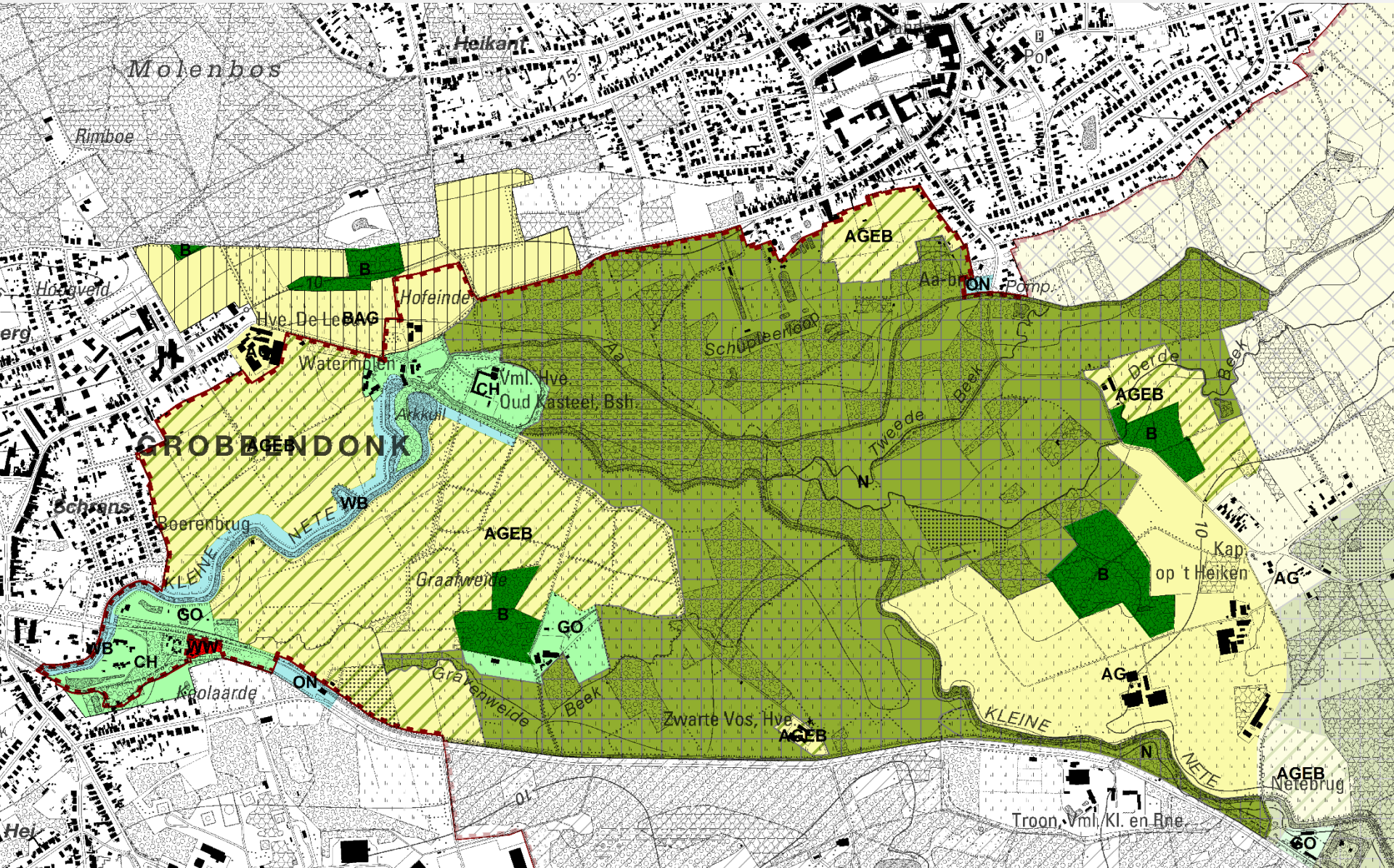

Vervolg van het RUP-proces

2020

- **Opmaak plan-MER en voorontwerp RUP**

2021

- **Opmaak ontwerp RUP en openbaar onderzoek**

2022

- **Definitieve vaststelling RUP**

  Nieuwe natuurbestemmingen als basis voor omgevingsvergunningen werken i.f.v. natuurontwikkeling zoals uitgewerkt in **natuurinrichtingsproject**

Natuurinrichting - Natuur als basis voor NI project Graafweide Schupleer

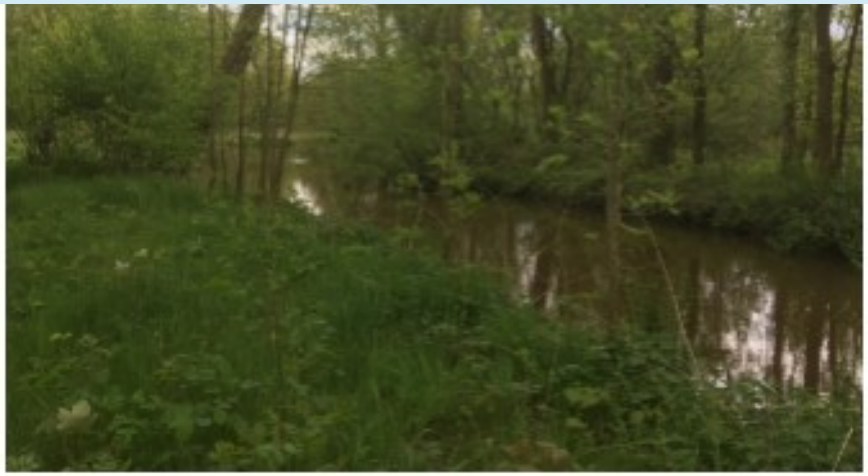

5

2

6

Situering Graafweide-Schupleer

Vlaams Ecologisch Netwerk en Habitatrichtlijngebied

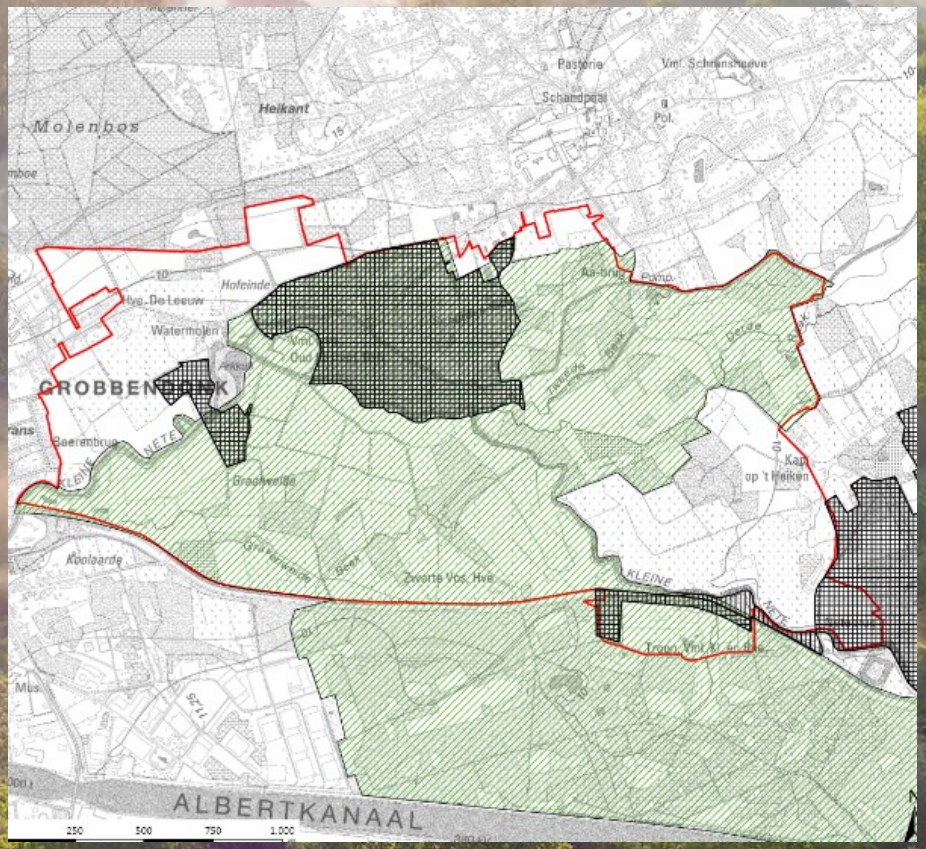

Europese Natuurdoelen

Biologische Waarderingskaart

Historisch permanent grasland

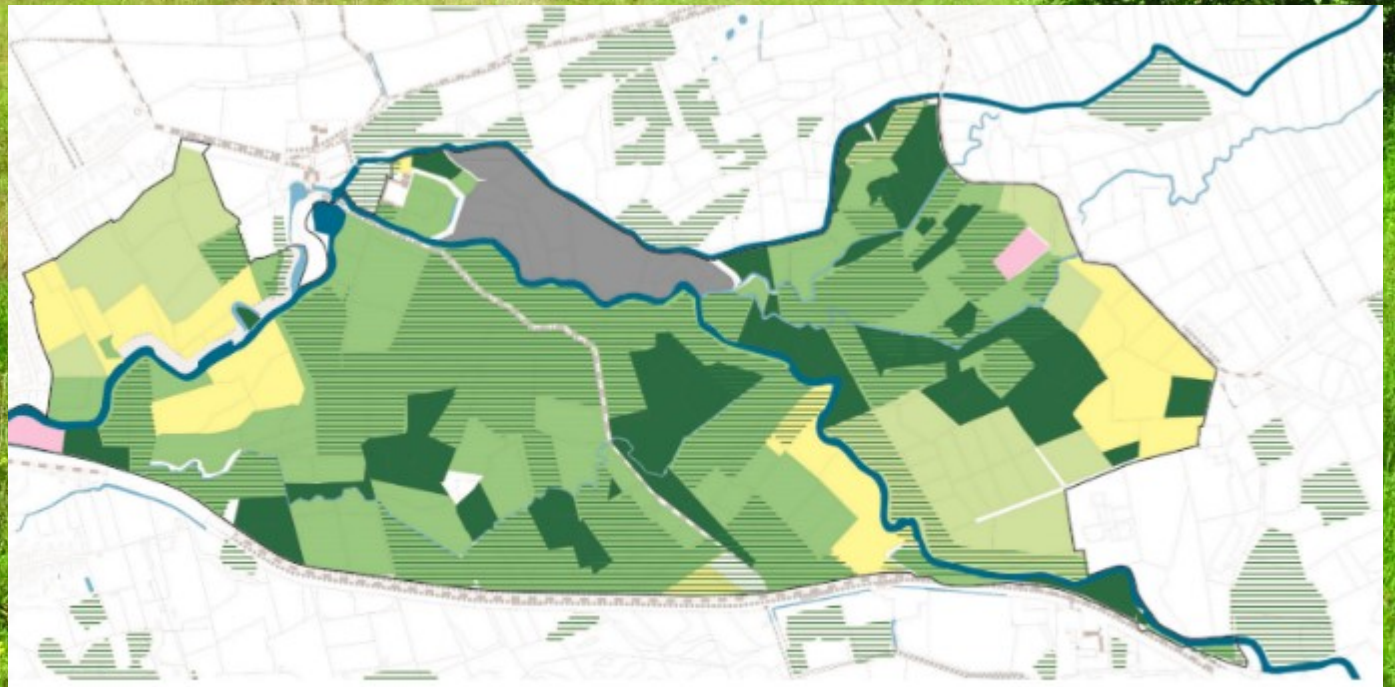

oor besluit en natuur wetgeving

veldrusgrasland (6410_ve)

laaggelegen schraal hooiland (6510_hua)*

*het laaggelegen schraal hooiland is omschreven als grote vossenstaartgrasland, maar op basis van (vroeger) voorkomende kensoorten veeleer geschikt als glanshavergrasland

VLAAMSE LAND MAATSCHAPPIJ

mineraalarm overgangsveen
(7140_meso)

voedselrijke alluviale ruigtes
(6430_hf)

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

mesotroof elzenbroekbos
(91 EO_vm)*

Het bereiken van een goede ecologische toestand van rivier- en beekstelsel van Kleine Nete, Aa, Tweede Beek, Derde Beek, Schupleerloop en Graafweide beek in functie van de realisatie van rivier- en beekhabitats (3260 en 3150)

- Eiken beukenbos (9120) en eiken-berkenbos (9190) op rivierdonken
- Regionaal belangrijke biotopen (rbb)
  Vb. rbbhc: dotterbloemhooiland

*mesotroof elzenbroek is niet overal mogelijk omdat er lokaal onvoldoende buffering is van bodem en grondwater. Bijkomend alluviaal bos kan mogelijk wel gecreëerd worden onder de vorm van Ruigte-Elzenbos, een rompgemeenschap ervan.

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Actueel aanwezige Europese habitats

Grote vossenstaart grasland: 0.279 ha

Actueel aanwezige Europese habitats

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Vissen

1.Kleine modderkruiper
2.Beekprik/3.rivierprik
4.Rivierdonderpad

➡ Soortenbeschermingsprogramma

2

Vogels

1.Blauwborst
2.Wespendief
3.Ijsvogel
4.Porseleinhoen → Soortbeschermingsprogramma

Vlaanderen
is open ruimte

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Vleermuizen → Soortenbeschermingsprogramma

1. Meervleermuis
2. Rosse vleermuis
3. Ruige dwergvleermuis

Vlaanderen
is open ruimte

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Vlaanderen
is open ruimte

We gaan hier samen natuur realiseren…

de natuur biedt ons veel meer dan je zou denken!

Filmpje over natuur als ecosysteemdienst

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Biodiversiteit

Wat is het jou waard?

Biodiversiteit versterken en benutten in de stad of platteland?

Kijk hier naar 10 goede redenen voor een biodiversiteit actieplan

AFSPELEN ▶

www.biodiversiteitactieplan.nl

Natuurinrichting

Graafweide Schupleer

Infoavond
Grobbendonk 13/02/2020
Vorselaar 20/02/2020

Els Remans - Projectleider

AGENTSCHAP NATUUR & BOS

VLAAMSE LAND MAATSCHAPPIJ

Natuurinrichting Graafweide-Schupleer

1) Waarom Natuurinrichting?
   - Wat is het doel?
   - Wat is onze opdracht?

2) Hoe gaan we dit doen?
   - Procedure
   - Timing

3) Wat gaan we doen?
   - Mogelijke inrichtingsmaatregelen.

4) Wat betekent dit voor jullie?
   - Inspraak en participatie
   - Communicatie
   - projectteam

Vlaanderen
is natuur

Natuurinrichting - Natuur als basis voor NI project Graafweide Schupleer

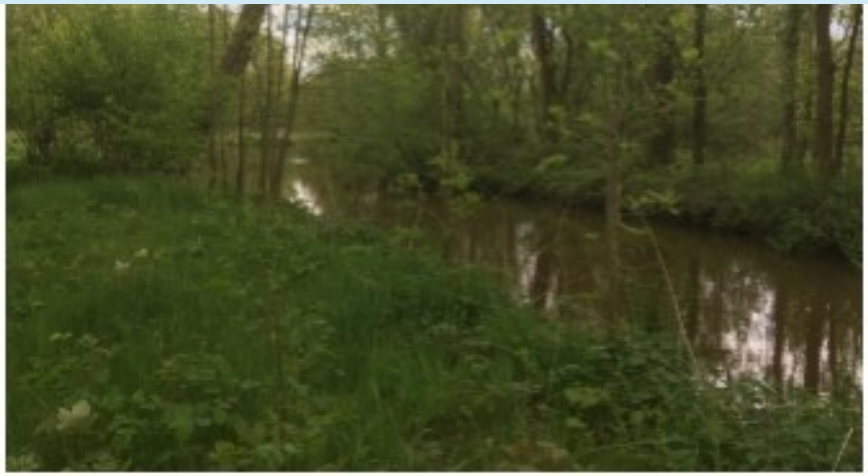

5

2

6

Natuurinrichting: Doel

- De hoofdbedoeling is het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

- Het project is essentieel voor het behoud, herstel en de ontwikkeling van een natte natuurkern met heel wat biotopen:

  - elzenbroekbossen
  - traag stromende en stilstaande wateren
  - natte schraalgraslanden, ruigtes, rietmoerasbossen

Natuurinrichting: Doel

- Gebied zo goed mogelijk inrichten in functie van de opgedragen natuur in afstemming met overige landgebruik
- In gebieden met groene bestemming op gewestplan (natuur, park, buffer, bos en bosuitbreiding)

Natuurinrichting: Doel

- Zoeken naar oplossingen voor getroffen landbouwbedrijven, eigenaars of gebruikers
- In de gele bestemmingen – de landbouwgebieden – bestendigen we de landbouw. Hier optimaliseren we de landbouw waar mogelijk.

Natuurinrichting: Doel

- We verbeteren de recreatieve structuur. Bijvoorbeeld een nieuwe wandelpadenstructuur.

Vlaanderen
is natuur

Opdracht Vlaamse Regering – 25 januari 2019

- Instelling van een N… …fweide – Schupl…
- O… …chupleer
- Uitv… beh… landb… …gang van …en.

Lokale Grondenbank

- ✓ Aankoop grond met landbouwbestemming binnen en buiten projectperimeter als ruilgrond.
- ✓ Aankoop grond met natuurbestemming binnen projectperimeter om natuur te realiseren.

Natuurinrichting

instelling van het project door de minister op 16 april 2019

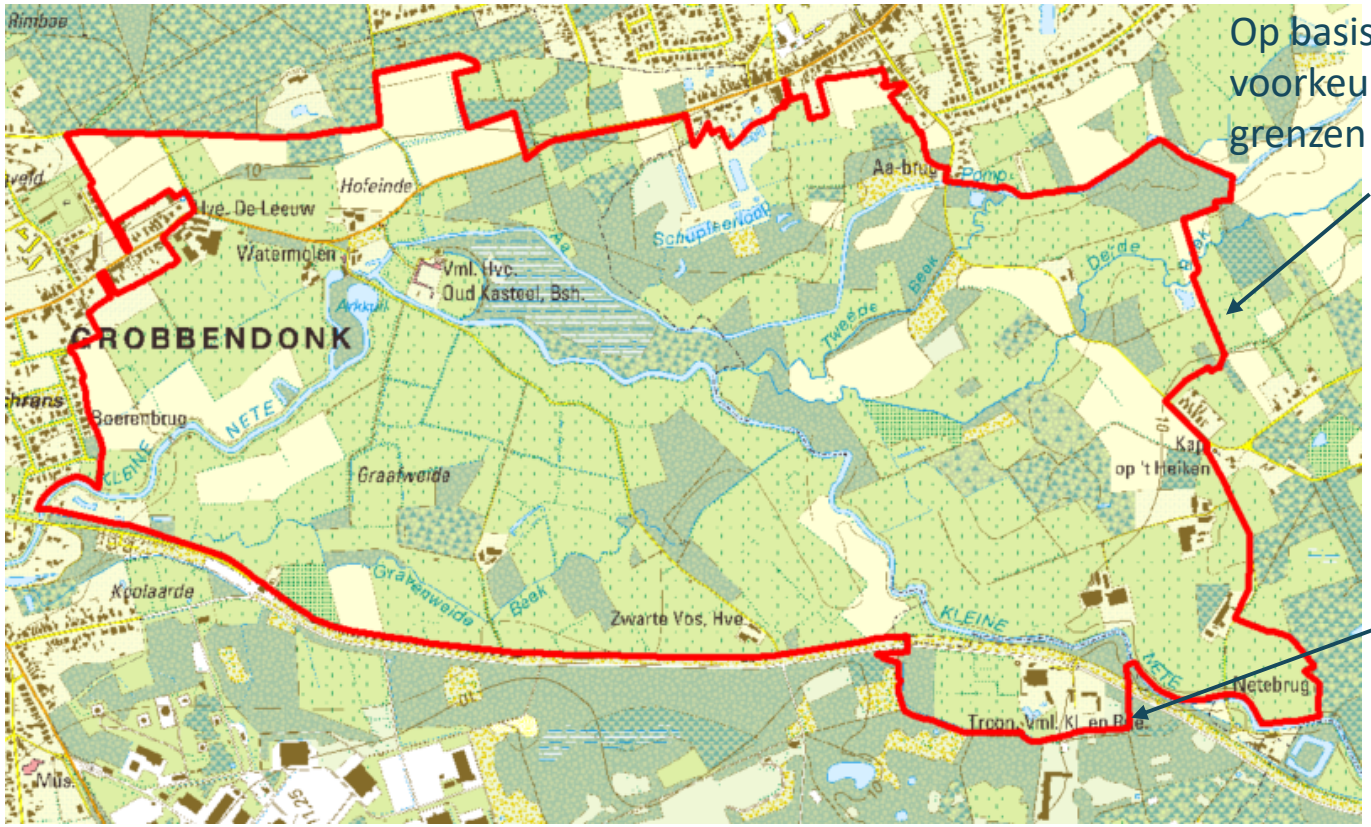

Op basis van perimeter voorkeursscenario en grenzen kadastrale percelen

Onderdeel Troon toegevoegd

Vlaanderen
is natuur

Instelling Natuurinrichting Graafweide Schupleer op 16 april 2019

- Afbakening van een projectperi 9ha.
- 3.033.000 regelen.

bedrijven.

ssing 10

Recht van voorkoop

- ✓ RVV enkel geldig bij een effectieve verkoop
- ✓ RVV geldt gedurende de looptijd van het project
- ✓ RVV van de pachter gaat boven dit van de VLM
- ✓ RVV uitgeoefend door VLM in eigen naam voor eigen rekening
- ✓ RVV niet automatisch en altijd uitgeoefend, elk dossier wordt apart onderzocht en op advies van het ANB

Procedure NI

- Onderzoek naar de haalbaarheid
- Opmaak projectrapport
- Opmaak Projectuitvoeringsplannen
- Uitvoering

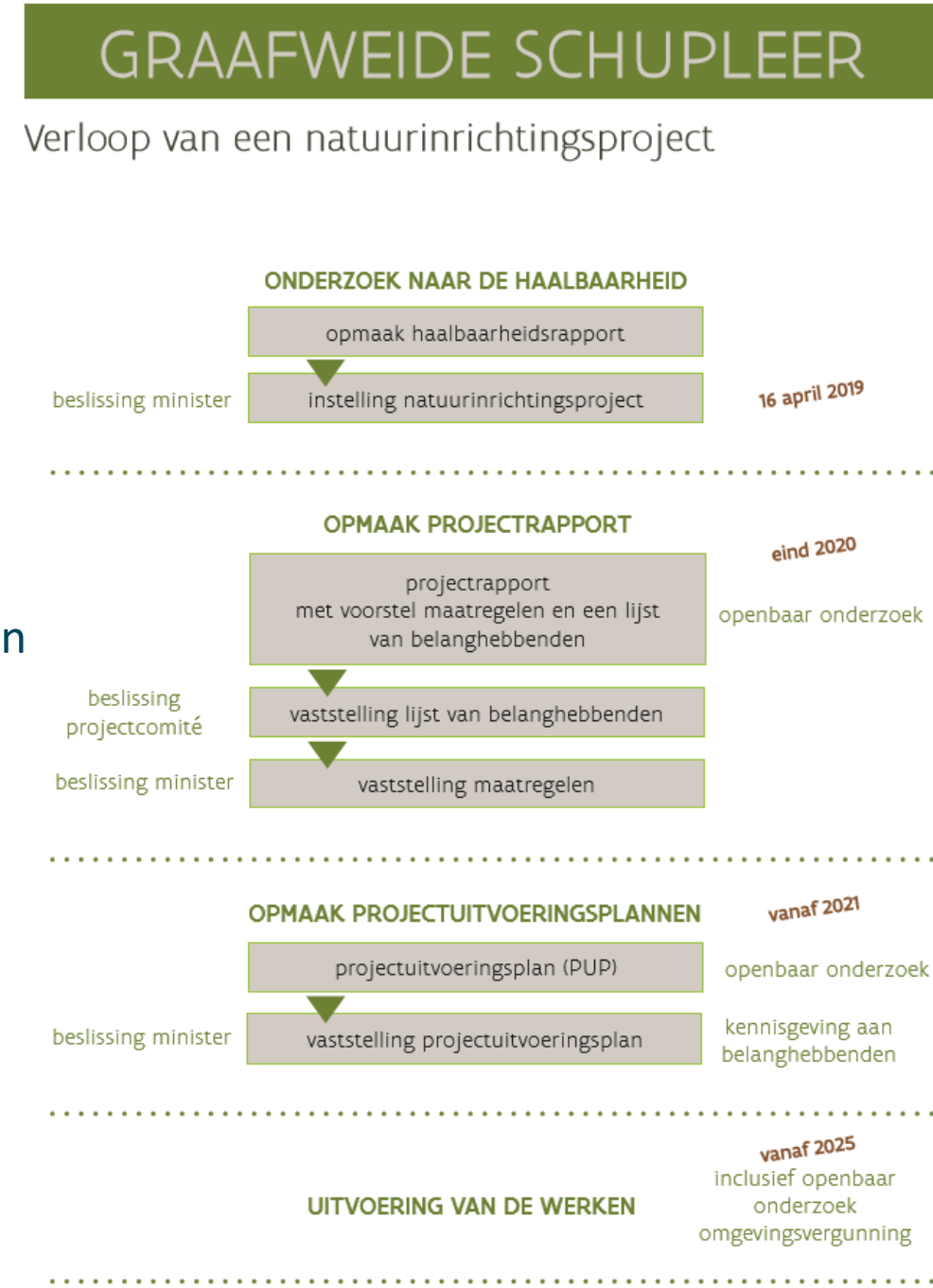

Vlaanderen
is natuur

Procedure Natuurinrichting

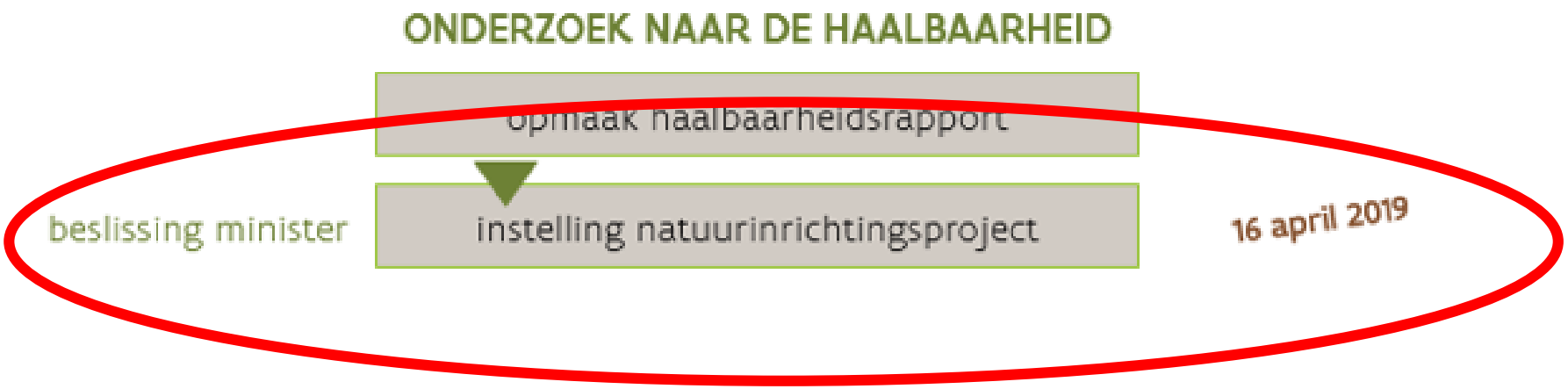

- Dit onderdeel werd vervangen door een uitgebreid voortraject, getrokken vanuit het GRUP proces.
- Een plan van aanpak werd in april 2018 aan de minister voorgelegd

Vlaanderen
is natuur

Procedure Natuurinrichting

Projectrapport:

- ✓ maatregelen en modaliteiten
- ✓ budgetten
- ✓ Openbaar onderzoek
- ✓ Lijst van belanghebbenden

Vlaanderen
is natuur

Belanghebbenden

- Belanghebbenden zijn eigenaars en gebruikers
- Eigenaars werden recent aangeschreven om gebruik op te vragen
- Regelmatige update

Vlaamse overheid

Natuurinrichting Graafweide Schupleer

Afz.: projectcomité Graafweide Schupleer
Secretariaat: VLM Oost, Cardijnlaan 1 2200 Herentals

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	bijlagen
		APR/NI/B14	1 uitnodiging + lijst
vragen naar/e-mail		telefoonnummer	datum
Els Remans		014/25 83 71	24/01/2020
els.remans@vlm.be			

Betreft: natuurinrichtingsproject Graafweide Schupleer

Geachte mevrouw, heer

Op 16 april 2019 heeft de minister bevoegd voor het natuurbehoud in het kader van het decreet op het Natuurbehoud beslist te starten met het natuurinrichtingsproject Graafweide Schupleer. Het doel van dit project is de natuur herstellen en verder ontwikkelen, waar dit mogelijk is. Op andere plaatsen zal het gebied ook toegankelijker gemaakt worden.

Uit onze informatie blijkt dat u binnen het projectgebied eigendommen bezit. Om het natuurinrichtingsproject Graafweide Schupleer zo vlot mogelijk te laten verlopen, brengen wij momenteel de gebruikers van alle eigendommen binnen het gebied in kaart.

Bij deze brief vindt u een lijst met de percelen die u in eigendom heeft in het projectgebied. Kunt u deze lijst aanvullen met de gegevens over de gebruikers (zijnde de officiële pachters) en ze ons terugsturen vóór 14 februari 2020?

Deze gegevens[1] zijn niet alleen voor de uitvoering van het project van het grootste belang. Als eigenaar hebt u er ook alle belang bij dat onze diensten over zo nauwkeurig mogelijke gegevens beschikken. Zo kunt u immers later nodeloze fouten en daaruit voortvloeiende rechtzettingen voorkomen.

Vlaanderen is omgeving

ISO 14001 GECERTIFIEERD

pagina 1 van 2

Vlaanderen is natuur

Procedure Natuurinrichting

OPMAAK PROJECTUITVOERINGSPLANNEN

vanaf 2021

projectuitvoeringsplan (PUP)

openbaar onderzoek

beslissing minister

vaststelling projectuitvoeringsplan

kennisgeving aan belanghebbenden

UITVOERING VAN DE WERKEN

vanaf 2025

inclusief openbaar onderzoek omgevingsvergunning

Vlaanderen
is natuur

Mogelijke Maatregelen

- Kavelruil uit kracht van wet, met inbegrip van herverkaveling
- Infrastructuur- en kavelwerken

Mogelijke Maatregelen

- Aanpassing van de wegen en het wegenpatroon

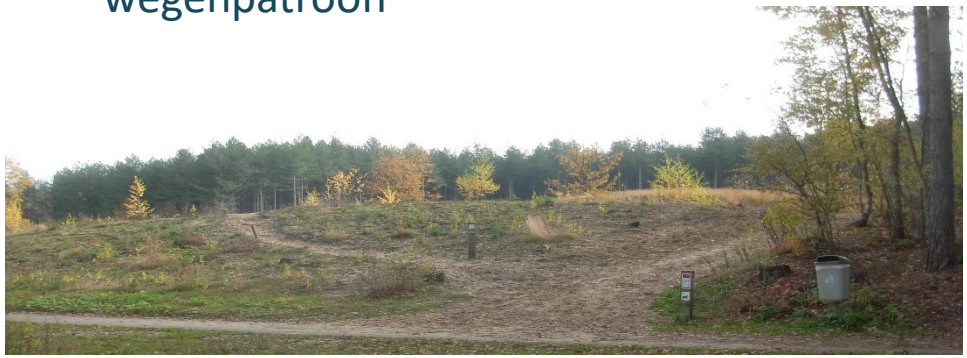

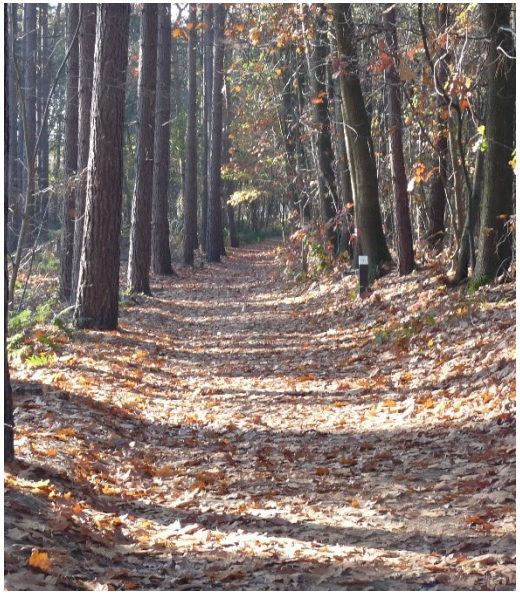

Mogelijke Maatregelen (vervangen door foto's)

- Het tijdelijk beperkingen opleggen aan het genot van onroerende goederen tijdens de uitvoering van het project

- Waterhuishoudingswerken zoals peilwijziging, wijziging van de structuurkenmerken van waterlopen en aanpassing van de watertoevoer en –afvoer

Mogelijke Maatregelen

- Grondwerken zoals reliëfwijzigingen en afgraving
- Uitbouw van natuureducatieve voorzieningen
- Bedrijfsverplaatsing
- Erfdienstbaarheden vestigen of afschaffen

Mogelijke Maatregelen

Principes Bedrijfsverplaatsing

- Verplaatsing gronden en gebouwen
- Op vraag van een bedrijf
- Als de leefbaarheid van een bedrijf in het gedrang komt
- Landbouwer zoekt zelf een nieuwe locatie
  Landbouwer verkoopt bedrijf aan VLM en koopt/bouwt zelf een nieuw bedrijf en krijgt het verschil vergoed.
- Berekeningsmethode vergoeding identiek aan methode landcommissie voor PAS-dossiers
- Bij ieder Openbaar Onderzoek kan verzoek ingediend worden.

Vlaanderen
is natuur

Inspraak

- Lokale vertegenwoordiging in de commissie
- Infoavonden
- Persoonlijke gesprekken met eigenaars, gebruikers
- Openbaar onderzoek

Vlaanderen
is natuur

commissie

erkende terreinbeherende natuurverenigingen	streekdeskundige natuur en bos
Wout Opdekamp Ludo Moeyersoms Josée Van Eeckhoudt Dirk Willems Yannick Daems	Kirsten Schoonaert Tom Snoeckx Jos Gysels Piet De Becker Marieke Verreet Joost Marliet Eddy Vercammen
eigenaar, gebruiker, vruchtgebruiker of beheerder	**streekdeskundige landbouw**
Jolien Van den Dries Philippe De Backer Carine Vercammen Sam Braeckmans	Michiel Sels Evi Van Camp Els Beullens Louis Leys

Communicatie

- Website: www.vlm.be
- Eerste natuurinrichtingskrant

Hoe verloopt het proces van natuurinrichting?

Om een natuurinrichtingsproject te realiseren is er een hele procedure uitgewerkt, met regelmatig overleg. Verschillende partners worden bij het project betrokken en ook de bevolking krijgt inspraak. Deze infokrant is een de eerste informatie voor omwonenden, gebruikers van het gebied, belanghebbenden, geïnteresseerden. Hoe inspraak, samenwerking en informatie doorheen het natuurinrichtingsproject verlopen, vind je ook in het schema.

Het 'natuurinrichtingsproject Graafweide Schupleer' is ingesteld op 16 april 2019 en bevindt zich in de beginfase.

Momenteel wordt gewerkt aan het projectrapport waarbij het gebied grondig wordt bestudeerd. Daarna worden definitieve en concrete (projectuitvoeringsplannen opgemaakt. Het natuurinrichtingscomité en de natuurinrichtingdcommissie werden ondertussen ook opgericht. Zij begeleiden het project als beslissende en raadgevende instantie. Vieke instantie en wie voor hen hierin zetelt kun je terugvinden in de WBGWIS-databank van de Vlaamse Overheid: https://wbgwijs.vlaanderen.be.

ONDERZOEK NAAR DE HAALBAARHEID
- opmaak haalbaarheidsrapport
- instelling natuurinrichtingsproject (beslissing minister) — 16 april 2019

OPMAAK PROJECTRAPPORT — eind 2020
- projectrapport met voorstel maatregelen en een lijst van belanghebbenden — openbaar onderzoek
- vaststelling lijst van belanghebbenden (beslissing projectcomité)
- vaststelling maatregelen (beslissing minister)

OPMAAK PROJECTUITVOERINGSPLANNEN — vanaf 2021
- projectuitvoeringsplan (PUP) — openbaar onderzoek
- vaststelling projectuitvoeringsplan (beslissing minister) — kennisgeving aan belanghebbenden

UITVOERING VAN DE WERKEN — vanaf 2025 — indien openbaar onderzoek omgevingsvergunning

WAT IS DE TIMINGVAN DIT PROJECT?

Vanaf 2025 worden er grootschalige inrichtingswerken gepland om een groot natuurgebied met bijzondere aandacht voor historische en recreatieve waarden te realiseren. Daarna ontstaat een gevarieerd landschap met afwisselend graslanden, ruigtes (legatsties van overblijvende kruiden) en natte (broek)bossen die deels toegankelijk gemaakt worden via aangename en verrassende recreatieve routes.

EN JIJ?

Als je dit krantje krijgt, dan is dat omdat je op één of andere manier bij het natuurinrichtingsproject Graafweide Schupleer betrokken bent. Je woont rondom of in het projectgebied, je hebt er gronden in eigendom of je bent er landbouwer.

Indien tijdens de planvorming van het proces van de natuurinrichting blijkt dat jouw eigendomsperceel of gebruiksperceel belangrijk is voor de realisatie van dit project, dan wordt er contact opgenomen om dit verder te bespreken.

Met dit krantje word je op de hoogte gebracht van het natuurinrichtingsproject.

PARTNERS

De betrokken partners van het natuurinrichtingsproject Graafweide Schupleer zijn: gemeentes Grobbendonk en Vorselaar, regionaal landschap Kleine en Grote Nete, het agentschap Natuur en Bos (ANB), de Vlaamse Landmaatschappij(VLM), onroerend erfgoed(OE), departement omgeving, Vlaamse Milieumaatschappij(VMM), dienst integraal waterbeleid van provincie Antwerpen, Natuurpunt, Boerenbond, Kempens Landschap vzw en diverse particuliere eigenaars.

WIL JE MEER TE WETEN KOMEN OVER ...

... de natuurinrichting?

Agentschap voor Natuur en Bos
Lennert Damen – gebiedscoördinator Kleine en Grote Nete
T 014 63 93 62 lennert.damen@vlaanderen.be

Vlaamse Landmaatschappij
Els Remans – Projectleider Merode en Netegebied
M 0499 05 25 92 els.remans@vlm.be

Hoy-Ming To– planontwerper Graafweide Schupleer
T 014 25 83 32 hoy-mingto@vlm.be

... het GRUP proces?

Departement Omgeving
Christophe Vandevoort - Projectleider AGNAS
T 02 553 83 96 M 0492 15 13 99 christophe.vandevoort@vlaanderen.be

... het opstellen van het geïntegreerd beheerplan Kasteelhoeve en Watermolen Grobbendonk?

Kempens Landschap vzw
Philippe De Backer
T 015 22 82 30 philippe.debacker@kempenslandschap.be

... het RUP Troon?

Gemeente Grobbendonk
Luc van Vlasselaer – dienshoofd grondgebonden zaken
T 014 50 78 24 luc.van.vlasselaer@grobbendonk.be

BIJKOMENDE INFORMATIE

- De portaalsite **www.dekleinenete.be** geeft een overzicht van de grote Vlaamse projecten in de vallei van de Kleine Nete. Meer informatie via de links naar de afzonderlijke projecten. Verschillende documenten rond Graafweide Schupleer zijn terug te vinden op de pagina van het GRUP vallei van de Kleine Nete en Aa.
- Wandellussen en activiteiten kun je onder andere terugvinden op de website van Natuurpunt: **www.natura2000.vlaanderen.be**.
- Op de website van de VLM: **www.vlm.be** vind je ook het ministerieel besluit terug van de instelling Natuurinrichting Graafweide-Schupleer.

INFOAVONDEN OVER HET PROJECT

Grobbendonk: donderdag 13 februari, grote zaal van de Volle Vaart, Vaartkom 6.
Vorselaar: donderdag 20 februari, gemeentehuis, Markt 14.
Deuren gaan om 19u30 open. Om 20u00 start de presentatie.
Het einde is voorzien omstreeks 22u00.

Vlaanderen is natuur

Natuurinrichting
GRAAFWEIDE SCHUPLEER

Vlaamse overheid

VLM.be
NATUURDIREKT.BE

Projectteam VLM

- Wie kunnen jullie aanspreken?

Hoy-Ming To	Projectontwerper
Samanta Delafaille	Ecoloog
Nathalie Kindt	Landbouweconoom
Bart De Boel	Landschapsdeskundige
Janneke Bosman	Archeoloog
Elly Van Roie	Verwerver
Els Remans	Projectleider